ان من الشعر لحکمة وان من البیان لسحرا

ایں شاہد گلعذار عنبریں مو محبوبہ رخسار آئینہ رو طوطی شکر شکن

شیریں گفتگو مجموعۂ کلام بلاغت نظام فصاحت التیام

[illegible] عربی و فارسی و [illegible]

[illegible] ١٣١٣ [illegible]

تحفۂ نوری

١٣١٦ھ

ابوالحسین احمد نوری میاں صاحب [illegible]

از سجادہ عالیہ مارہرہ مطہرہ دام ظلہم العالی

حسب فرمائش جناب ابوالبرکات محی الدین جیلانی عرف [illegible] شاہ خان

صاحب [illegible] قادری برکاتی بحسن اہتمام سید محمد نثار علی عفی عنہ

بمطبع [illegible] واقع [illegible] طبع شد

ان من الشعر لحکمة و ان من البیان لسحرا

زیب شاہد گلعذار عنبرین مو محبوب ماہ رخسار آئینہ رو طوطی شکر شکن شیرین
گفتگو مجموعہ کلام بلاغت نظام عربی فارسی و اردو مسمیٰ بنام تاریخی

[illegible]

حسب فرمائش جناب ابو البرکات محی الدین جیلانی دو نسل شاہ جی صاحب
کشمیری قادری برکاتی بحسن اہتمام سید محمد نثار علی غفر اللہ تعالیٰ لہ

مطبع نادری واقع بریلی رونق بخش انطباع شد

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم صل على الرسول وآل الرسول وبارك وسلم ابدا

الحمد لله نور النور العزيز المقتدر والصلوة والسلام على

السيد احمد النور وعلى آله وصحبه واوليائه الى يوم النشور

نبذ من الكلام العربي

في نعت النبي صلى الله تعالى عليه وسلم وما يتعلق به

وصل الهنا بجلاله حصل البقا بجماله
كرمت جميع فعاله صلوا عليه وآله

فتح العلى بجلاله رفع العلو بجماله
كملت شيون كماله صلوا عليه وآله

منع الشقا بجلاله نظم الشفا بجماله
عظمت شيون نواله صلوا عليه وآله

یا رسول اللہ جبریل سائلنا	یا حبیب اللہ حسین قائلنا
یا نبی اللہ هذب نفسنا	یا نبی اللہ صحح بالنا
نجنا من غم هجر محمد	عوننا حصل لنا اما لنا
یا منبع الکمال ویا صاحب النظر	من فضلک الشریف لقد کرم البشر
لا یمکن لنعوت کما انت اهلها	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
یا راکب البراق ویا افضل البشر	من امرک المنیف لقد شق القمر
لا یقدر المدیح کما کان شانه	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
یا دافع البلاء ویا مانع الضرر	من حکمک القوی لقد کلم المدر
لا تدرک العقول سوی شکر صفوه	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
یا سامع الدعاء ویا شافع البشر	فقد جاء من دعائک کیف الشجر
لا تفهم الفهوم کما کان حقه	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
یا واسع العطاء ویا دافع الخطر	مشهورة المعجزات لقد نطق الحجر
لا تدرک العقول سناء برقک	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
یا مرسل الاله ویا هادی البشر	من جود دینک الجمیل لقد امطر المطر
لم یدرک الناس لم تدرک الملک	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
یا صاحب الصلاة ویا سید البشر	من حکمک الجلیل لقد احیا سحر
نور ایک مستانی نور محمدی	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر
ابو بکر امام السنی	علی فضله مطلق
نبی جاء بالصدق	وصدقه الذی صدق

نعم الله ذا عمرا … وما أدراك ما عمر

به عمرت ربوع هدى … فهم رشادنا عمر

وعثمان الغني غني … شريعتنا وملتنا

فما ثنى بتأبيه أبدا … بنيل منى وخيرهما

علي بنفسه نفسه … ولي حبه رحمه

رضي مرتضى بالحق … ملاذ الشرع والحكمه

الحسب أمة أثبت الشفاعة … تنال لما أثبت يوم الحساب

وإن الله عند ظنون عبده … فلا يحزني ويك من تاب

في المناجاة

إلهي لست من أهل الصلاح … وما لي من سبيل إلى الفلاح

فأرجو الرحم من لطف خفي … كفى لجرمي يا رب النجاح

إلهي أنت في كل آن … أما أنا كافيا لا مكرميه

إلهي نجني من كل ذنب … وخطأ مهلك لا خير فيه

إلهي أنت عن كل ليل … سبحن ذا الذي لا ريب فيه

وأيد لي بأوهام الظنون … يقينا خالصا لا شك فيه

إلهي لي في كل خير … دليلا واضحا لا غيب فيه

إلهي أعط للنوري هداه … دواما سرمدا لا ريب فيه

إلهي كنت من أهل المعاصي … فلا يوم يؤخذ بالنواصي

وأرجوا لعفو من رؤوف … بأقدام الخطايا للخلاص

أيلحقني كرب وأنت حليمي ... أيغلبني الهم وأنت رحيمي

رجوت عطاء من لدى الذي سر ... إذا جئت باب الفيض باب كريم

صالت علي نوائب لو أنها ... صالت على الأفلاك صرن أراضيا

جالت لي نوازل لو أنها ... جالت إلى الغمرات صرن بواديا

فارحم عبيدك يا رحيم وسيدي ... فعسى بأن يلقاك في الغد راضيا

إلهي لم يرجو حماكا ... ومن يرجو لك لا يخشى العداة

فإن صدقت ما يرجو فذاكا ... وإن تتركه فمن يدعو سواكا

إلهي طالما عبد عصاكا ... جديرا بالعقاب وقد رجاكا

فإن تغفر فما هو منك بدعا ... وإن تأخذ فمن ينجي سواكا

إلهي فارتب العبد الهلاكا ... يفارق إذ تراه ولا يراكا

فإن تصفح فأنت به رؤوف ... وإن تطرح فمن يشفق سواكا

أتاكا أتاكا يا ربي أتاكا ... حري بالعقاب فقد عصاكا

فإن ترفق فأنت ولي ذلك ... وإن تغضب فمن يرضى سواكا

إلهي أجب عبيدك إذ دعاكا ... شكا آماله في القلب شاكا

فإن تشكي فأنت به جدير ... وإن تبكي فمن يشكي سواكا

في المواعظ

حادثات القضاء نازلة ... إن الأقدار فيه شاملة

يا أخي كل من عليها فان ... هم بأكفان الأم تدري عريان

قيل إن النفوس هالكة ... لسبيل الحتوف سالكة

قتلت لكن شهيد العشق … جنة الجنان مآبه

قد أحاط الحمام بالسكتا … فيك يا أرض من قضى ودا

بلى الأصفياء بسهم فنا … من قبلي الأقصا فكيف أنا

ألا يا ملك دنيا إن عصيت … ستلقى في العقاب وفي العذاب

ستأتيك المنية عن قريب … فدع ما ليس فيه من ثواب

ألا يا صاحب العرش الرفيع … ستؤخذ عن قريب من فراش

فإن أحببت عرشا لا يزال … تأهب للمعاد من المعاش

ألا يا كوكبا في أوج عز … ستصبح عن قريب في الوبال

له شأن بديع كل آن … فذر بالله ما هو في الزوال

ألا يا أيها السرير الرفيعه … تقادم من السرير إلى الحصير

فراشك في غد ترب وصخر … ولو فوقها كانت أنسه من حرير

في التغزل

أهيم بالهجر وكرباته … أخرج روحي بمحض بابته

ما غاب القلب إلى غيركم … أشهد بالله وآياته

طلبت من الوصل ولذاته … فاح قلبي بحلاوة ذاته

ما شغف القلب سوى وجهكم … أحلف بالله وآياته

أهيم من الأثر وفوراته … أحرق جسمي بجمراته

لا يريد القلب سوى وصلكم … أسأل بالله وآياته

رأيت طلوعا على جبيني … يوسف كالشمس وأنواره

فقلت ما اسمک فقال نور — فقلت نوری فقال لا لا

لطمت وجها علی سریری — یکون لیس و الجمالا

فقلت ما اسمک فقال حور — فقلت حوری فقال لا لا

ایها الطالبون سر طریق — هل رأیتم کمثل ذکر الله

ایها العارفون سر دقیق — هل درایتم کمثل فکر الله

کلام فارسی

زادهٔ طبع پر نور و برخی از مسایرات و مولفات حضور

دعا کن دردمندم یا علی ابن ابی طالب — رہا کن پابستہ بندم یا علی ابن ابی طالب

سراسر بیکسم حال این بیکس نمی پرسد — بیا بهر سرفگندم یا علی ابن ابی طالب

قصد رفعت نبود نوری را — لیکن با همه نظم نور بار نوشت

ماجرائی ست از حقیقت دل — کز پئے نذر آن نگار نوشت

سجده ابنای جنس هم مشرب — سخنی چند آبدار نوشت

تا زمانیکه مرا روح روان خواهد بود — نام آن جان جهان ورد زبان خواهد بود

هر مکانیکه دران جلوهٔ شاهانه کنی — دائما کعبهٔ ابرار جهان خواهد بود

داد مظلومی من روز قیامت این بس — دست من باشد و دامان بتان خواهد بود

نوری اندر غم آن یار نشان سوز بمرد — نیست ممکن که دگر نام و نشان خواهد بود

دیده است به دگران تا نگران خواهد بود — یارب پردهٔ چشم تو نهان خواهد بود

وا تمنی حرمان که اگر پرده ز رخ بر دارے — نیست ممکن که مرا تاب و توان خواهد بود

دو چشم رام شهان نسے وگدا هوس آنکه — هر زمان مهر و یم مونس جان خواهد بود
نوریا وقت زبون ست دم از از من — که مرا حال چنین ست و چنان خواهد بود

بگمنامی مرا بدنام کردند — بناکامی مرا خودکام کردند
به بیداری مرا کشتند و رفتند — بخیل کشتگان سرنام کردند
لبسا جور و جفا بر من به کردند — لبسان صید اندر دام کردند
بزاری پیش آن مه سر نهادیم — برائے قتل اذن عام کردند
چو نوری عاشق زار و حزین را — چرا از وصل خود ناکام کردند

ز خاصان سر گوناگون بر آمد — برنگ موجها بیرون آمد
ز جان پرسش کن آن تیر نگه را — که در دل چون نشست چون بر آمد
تجلی تعین را چه گویم — که چون بود و چه گشت و چون بر آمد
گهی لیلی شد و دل بود از قیس — گهی بیدل شد و مجنون بر آمد
گهی عاشق گهی معشوق شد — ز بیرنگی برنگ و گون بر آمد
چو نوری ناظم اسرار گشته — بنزد عارفان موزون بر آمد

بغض مردان خدا زحمت بود — حب ایشان سر بسر رحمت بود
گر شوی مردے ز مردان خدا — مسکن و ماوائے تو جنت بود
گر شوی تو عبد رحمن رحیم — بند تو جنت و راحت بود
گر شوی تو یار شیطان رجیم — در خور تو دوزخ و لعنت بود
گر تو نوری را معین خود کنی — در دو عالم مر ترا عزت بود

آهسته سخن گفتن با یار چه خوش باشد — در سرگوشی کردن هر بار چه خوش باشد

عشق می رانازم اناگویان باقرار آورد — مست ولا تعقل کند هم بر سر دار آورد
جلوهٔ تو می فریبد زاهد دیرینه را — نقد جان بر کف نهاده سوی بازار آورد
دار را معراج می‌بیند سرداران عشق — زانکه دار این قوم را تا بام دلدار آورد
زاهدا زمی میگریزم چاره از عشقم کدام — گر دلم بگرفته سر خسب پیش خدا آورد
کار نوری را بهجران واتی تا جان کشد — آه از در عشق مردان ز حسین بار آورد

من بکوییت یا علی افتاده ام فریادرس — آه عصیان مبتلی افتاده ام فریادرس
از ولایت سر ولی فیض ولایت یافته — صاحب فیض جلی افتاده ام فریادرس

یا علی شیر خدا یا مرتضی فریادرس — والی مشکل‌کشا یا مرتضی فریادرس
یا علی گفتی که در ما نی لفریادت رسم — بنده درمانده را یا مرتضی فریادرس

مرحبا یا سید آل رسول — رحم فرما سید آل رسول
چشم دارم سوی ذات پاک تو — پرده و بگشا سید آل رسول

شیدائی لقای جمال محمد یم — ما بسته محمد و آل محمد یم
رقصان بیاد مهر فتاده براه خاک — چون ذره در هوای جمال محمد یم

هر چه دارم جمله قربانت کنم — هر دو عالم زیب قربانت کنم
گر ترا دانم که یار صادقی — اندرون سینه پنهانت کنم
آرزو دارم که بوسم پای تو — خویشتن را هم و قربانت کنم
گر بدانم خانه خدام تو — هر چه دارم نذر مهمانت کنم
گر ببیند از هی بنوری کی نظر — جان و دل اندر قربانت کنم

دائما شورش دل مخفی و پنهان کردم — ملکت دل بتمنای تو ویران کردم

فرقت گرچه ز من تاب وتوان برد ولی — شکر لله که جان را بتو قربان کردم
پارهای جگرم رفت بسیلاب سرشک — چو من از دیدهٔ دل بارش باران کردم
نور جانی وگریه بستم از رحمت او — جان خود را چو نثار غنچه جیلان کردم

بار دوست تو ز جلوهٔ گلنار فارغیم — با چشم تو ز شیشهٔ خمار فارغیم
با موی تو ز رشتهٔ زنار فارغیم — با کوی تو ز کوچه و بازار فارغیم
عقلی که داشتیم بیکبار برد عشق — مجنون بخت گشته وانکار فارغیم
خانه بتو گذاشته در کوی تو مقیم — مسکن خراب کرده واز دار فارغیم
بر اوج چرخ رفت کلاه شهان برد — در ذوق عشق از سر و دستار فارغیم
مالی که داشت نور بغارت ببرد عشق — از بیع واز شراء وز بازار فارغیم

الامان از جور جانان الامان — الامان از سوز هجران الامان
الغیاث از تیغ ابروی صنم — الامان از تیر مژگان الامان
من ندارم طاقت ظلم و ستم — المدد ای لطف جانان الامان
چون ندارم طاقت هجران تو — خواهم از هجر تو هر آن الامان
الکرم بر حال نوری الکرم — ای پناه مستمندان الامان

چیست دانی عاشقی گریان وخندان زیستن — ز آتش غم سوختن بر جور جانان زیستن
عاشقی آسان نباشد خسته بیجان زیستن — خاک بر سر ریختن با آه سوزان زیستن
عاشقی دردی ست بی درمان وقتلی بی قصاص — از فراق یار باشد زار و گریان زیستن
عاشقی سوز درونی جان گداز عاشقان — آتش اندر سینه سوزان مثل حیران زیستن
روی عاشق زرد باشد در فراق دلستان — سینه بریان چشم گریان چاک دامان زیستن

خون دل عاشق ببارد بیگمان اندر فراق   از وصال یار باشد شاد و فرحان زیستن
عقل عاشق مات باشد در فراق جانستان   آه و ناله بر زبان در یاد جانان زیستن
هاتف غیبی به نوری گفت حال عاشقی   یاد هو کی بر زبان چون خسته حالان زیستن

عاشقی رسمیست کاندر یاد جانان زیستن   جان و تن را سوختن بهر دید جانان زیستن
عاشقی نوری ست تابان در درون عاشقان   شاد باشد عاشقان با نور تابان زیستن
عاشقی بحری ست بی پایان ز سر گرداب   حبذا لب خشک و در بحر عمان زیستن
با خبر باشی ز سر سیر فی الله العزیز   زیست یابی در جهان مثل شهیدان زیستن
چون فنا گشتی بذات پاک احمد پاک باش   خوش بود اندر جهان با نوریان زیستن
شاد و شادان باش ای نوری بنور مصطفی   خوشتر است از نیکوئی چون منکران زیستن

عاشقی نیست مگر فانی جانان بودن   جان فدای سر او کردن و بیجان بودن
عاشقی چیست بجان بنده جانان بودن   جان از آن دگری کردن و بیجان بودن
خواهشی نیست جز این خسته دلان را در دل   دل فدای قد نقش کردن و گریان بودن
دلم آموخته از سلسله جنبانی عشق   صورت زلف تو ای شوخ پریشان بودن
نوری از عشق جگر سوز مبارک بادت   روز و شب صبح و مسا با دل بریان بودن

ابروی تو تیغ قاتل من   مژگان تو خار منزل من
ای باد صبا بگو بجانان   یک لحظه بیا بمنزل من
از مهر نظر بسوی من کن   ای عقده کشای مشکل من
پروانه صفت بجان نثارم   خوش آ ای شمع محفل من
لبهای تو پاره های یاقوت   دندان تو گوهر دل من

مجنون توام جهانم این بس بیمای تو شد سراج کعبه ای شوخ برس بداد نوری	ای پرده کشای محمل من ای روئے تو شمع محفل من یکلمحه بیا بمحفل من
مریض العشق مهموم ومحزون نمیدانم طبیب آزار خود را رقیبان از وصالت بی نصیب اند بیا اینجا بر قدر رحم فرما تو نوری مستی وسرشاری الواسے	حریق قلبه بالسقم معقرون وما تدبیه موهوم ومظنون بعید نفسهم عما یقولون حضور الفقیر للاحیاء مسنون بعیش کدهر فرحان ومفتون
قلب خود از ماسوای الله پاک کن لوح دل را صاف دار از غیر ذات گر ترا توفیق باشد ای رفیق نور خواهی نور وحدت ساغر سوز خواهی سوز از نوری بجو	جای پایت کرسی افلاک کن سینه از نار محبت خاک کن اندرون را از کدورت پاک کن سینه از تیغ تجلی چاک کن از دوئی بگذر روان پاک کن
گر بطرز عارفان داری خیال خویشتن آرزو داریم شاها از کرامتهای تو گر بسر عاشقی باشد ترا علم وخبر یا الٰهی وقت جانکندن کنی آسان مرا ای شهنشاهان زفضل توجه جام حیرتست	جمله عالم میربابی در جمال خویشتن یک نگاهی مهرافگن از نوال خویشتن از جهان فارغ شوی اندر کمال خویشتن چون بمیرم زنده داری در خیال خویشتن گر تو نوری را نوازی از وصال خویشتن
مخزن جود وسخا حضرت غوث الثقلین	معدن حلم وحیا حضرت غوث الثقلین

شافع روز جزا حضرت غوث الثقلین — مرد میدان لقا حضرت غوث الثقلین
خضر راہ نما حضرت غوث الثقلین — والی ہر دو سرا حضرت غوث الثقلین
قبلہ شاہ و گدا حضرت غوث الثقلین — کعبۂ صدق و صفا حضرت غوث الثقلین
فانی ذات خدا حضرت غوث الثقلین — ماہی بحر بقا حضرت غوث الثقلین
دافع درد و عنا حضرت غوث الثقلین — صابر کرب و بلا حضرت غوث الثقلین
ماحی مکر و دغا حضرت غوث الثقلین — قامع ظلم و جفا حضرت غوث الثقلین
مالک ملک ولا حضرت غوث الثقلین — سابح بحر فنا حضرت غوث الثقلین
مخزن فیض و عطا حضرت غوث الثقلین — واقف سر خدا حضرت غوث الثقلین
سرور شاہ و گدا حضرت غوث الثقلین — صاحب عز و علا حضرت غوث الثقلین
واقف رمز فنا حضرت غوث الثقلین — منبع جود و عطا حضرت غوث الثقلین
ختر برج ہدے حضرت غوث الثقلین — گوہر درج خدا حضرت غوث الثقلین
نوریا مرشد ما حضرت غوث الثقلین — دستگیر ہمہ جا حضرت غوث الثقلین

جان من اے جان فدا آروے تو — جملہ خوبان جہان ہندوے تو
من چہ دانم دل کجا شد جان کجا — مست و مدہوشم بیاد روے تو
خاک گشتم تا ہمی پا بسرم — لطف کن اے لطف کے دل جوے تو
دردہا دارد دل جان و جگر — دارو ہی این جملہ خاک کوے تو
ہست نوری از گدایان درت — بوسہ خواہد زکوۃ از روے تو

چشم دارم از نوال روے تو — یک نظر از جمال روے تو
دست بکشا جانب واماندہ ما — گر زکاتے دہ زمسال توبسے تو

اے یار مہ جبین من از من چہ دیدہ — یکبار مہر من ز دل خود بریدہ
اول جفا نمودی و دادی غم و الم — آخر چہ شد کہ دامن از من کشیدہ

بہ نیکی ہمچو پاکان زندہ باشی — بہ تخت سروری پایندہ باشی
بہ بیدادی کشی گر عاشقان را — بدرگاہ خدا شرمندہ باشی
بشوخی یک نظر بینی بعالم — گروہ عاشقان برکندہ باشی
مرا رضی ست با تو از سر عشق — خوشش آن وقتیکہ تو پابندہ باشی
بہ بیدادی مرا کشتی و رفتی — الٰہی دائما در خندہ باشی
بشوخی ہمچو معشوقان در آئی — بغمزہ خانمان برکندہ باشی
بخوبی ہمچو انوار الٰہی — بقلب عاشقان تابندہ باشی
ترا ظلم و مرا صبر ست زیبا — الٰہی تا ابد زیبندہ باشی
زہی قسمت اگر باشد میسّر — کہ یکدم ہمنشین بندہ باشی
تو نوری را چہ خوش کشتی بغمزہ — الٰہی در جہان فرخندہ باشی

الٰہی نگار من بہ تنہا میروی — صد مسلمان کشتہ زینجا میروی
ہیچ میدانی کہ جان عالمے — میبری جانہا نہ تنہا میروی
باطناب عشق دل آراستہ ست — خیمہ با خود برکہ صحرا میروی
صبر و تسکین گر ز ما رفتہ برو — سخت مشکل آنکہ از ما میروی
چشم نوری طالب دیدار تست — ایکہ پنہان ہمچو با میروی

شاہا عالم من بیکس و نادان مدے — زینت عرش بریں سید ذیشان مدے
رحم فرما من زار و پریشان مدے — غوث اعظم شہ دین افسر شاہان مدے

منبع فیض و کرم فیض رسان عالم — مظهر مهر بمن مرشد دوران مددی
در دو عالم بکسی غیر ندارم کاری — لطف فرما بمن خوار و پریشان مددی
دورم از منزل مقصود نمی یابم راه — جلوه فرما بمن ای خضر بیابان مددی
من ناچیز سراسیمه پریشان حالم — خضر دریای کرم شه خوبان مددی
من سیه کارم و حیرت زده کار خودم — والی ملک جنان مهر درخشان مددی
شرمسارم ز تبه کاری خود در ظلمت — ماه تابان مددی مهر درخشان مددی
قبله و کعبه و سلطان دو عالم هستی — رحم کن بهر خدا خاصه رحمن مددی
انتظار نظر تست من نوری را — شاه عالم مددی حاکم دوران مددی
اعتماد کرم تست من نوری را — ای خدا جوی خدا بین و خدادان مددی

الا ای گلعذار من چه کردی — جفا کردی قرار من چه کردی
گناهم گر نبخشی با تو گویم — که با خاک مزار من چه کردی
تن خاکی من بر باد دادی — بمن ای یار غار من چه کردی
اگر خشمی نیاری با تو گویم — که با جسم نزار من چه کردی
ز خاطر محو کردی بوی الفت — چه کردی نوبهار من چه کردی
شکستی رشته الفت ز عاشق — ستم کردی نگار من چه کردی
ببردی عقل نوری را العجز — ز بیدردی نگارا من چه کردی

مثنویات

ای سرور رهنما کجائی — هیجان شده ایم در جدائی
معدوم شود ز دل سیاهی — نور رخ خویش گر نمائی

یک لحظه بیا بسوی عاشق / تا دور شود حجاب لاحق
از هجر بلب رسیده جانم / جانا تو بیا که زنده مانم
مشتاق جمال خود نمودی / آرام و سکون دل ربودی
ای سرور انبیا خدا را / بنما بنما جمال ما را
بنمای بکوی خویش راهی / تا دست دهد مرا پناهی
بنمای تو نور خود بنوری / تا زود شود مرا صبوری

شهید عشق گلرویان کدام ست / فدای حسن مهرویان چه نام ست
قتیل مه جبینان ذی کمال ست / جمالی وارد هم با جمال ست

هم چو تخم را ابوبکر اصل / عمر مثل نخل ست با اصل وصل
چو گل بود عثمان برای ثمر / علی ولی هست آن را ثمر

یک زمانم نیست ما را در جهان / ساعتی بی جرم و عصیان الامان
نفس اماره مرا کرده تباه / رحمتت باشد مرا سر و هم پناه
منهمک اندر ملاهی بوده ام / غافل از امر و نواهی بوده ام
بر در آمد بنده ناچیز تو / زار و نالان سخت حیران فقیر
شرم دارم تا که گویم حال زار / شرمسارم شرمسارم شرمسار
بر درت آمد گدا ای بی قرار / عفو جرمان لطف خواهان دلفگار
بخششت خواهد امید از فضل تو / زانکه خود فرموده لا تقنطوا
بحر انعام تو بی پایان شده / بی نصیب اندر رحمتت شیطان شده
نفس من بگرفت شاه راه من / فضل تو باشد شفاعت خواه من

چنین دارم از برای مصطفی — ختم بر ایمان کنی عمر مرا
آرزو دارم بوقت جانکنی — از شر ابلیس یابم ایمنی
اندران ساعت که ای حق جان بری — جان من با نور ایمانم بری

ز ساعات معراج پس ای نشان — بانواع و اقسام گویم ازان
شکستی بدندان احمد رسید — ولی خاک زان خون نشان نه دید
ز راه دهن خون چو گشته روان — همان وقت جبریل آمد دوان
معا محو کردند روح الامین — نیفتاد قطره بروی زمین
چنین کرد سرعت برای همین — که تا سبزه روید بروی زمین
چو افتاد یوسف بچاه عمیق — دران چاه هرگز نگشته غریق
ز سدره بیک لحظه روح الامین — بیامد بالا بروی زمین
نیم مسافت گرفتش بچاه — امان داد او را دران جایگاه
نشانید او را بسنگی دران — بگردش نشسته ملائک بر آن
چو فرزند را کرد قربان خلیل — عوض کبش آمد ز رب جلیل
که ذبح عظیم ست شاهد برین — چنان زود آوردش روح الامین
بسنگین بنهاده بر گردنش — روان شد بحلق فدا کردنش
سلامت ببرد حضرت خلیل — پسر الفضل خدای جلیل
چو نمرود مردود بهر گزند — خلیل خدا را در آتش فگند
به تیزی ببرید سدره روح الامین — ز سدره بیامد بفرش زمین
بگفتا چه حاجت بداری بگو — بگفتا که حاجت ندارم بتو

بگفتا پیامت رسانم بدوست — بگفتا که خود آگه از حال اوست
درین گفتگو بود روح الامین — که آن نار گلزار شد بر زمین
بنا کرد شداد ذات العماد — پسے دید او رفت آن نامراد
نهاده دران باغ اول قدم — نهاندم رسیده بملک عدم
چنان گشت تعجیل در قبض جان — که پاے دگر مانده بیرون از آن
بگفتم همه امثله سحر آن — که از سر معراج یابی نشان
دگر بشنو از من بیان زمان — زمانه شده ختم بر کن فکان
بگویم مثالے خوش آینده تر — که تا بر تو مکشوف گردد خبر
چنین گفت معراج را کاملے — نظر می برد حسن را در دلے
نشانے چنین نغز و نادر مباد — اگر باشد آن را بیاری بیاد
بیانے دگر می دهد عاقلی — ز جذب خدا بود اگر عاقلی
بعلم الٰهی حواله کنی — چه یارا که از اسرار او دم زنی

مرا عشقی است در دل با جوانے — حبیبے دلربائے خوش بیانے
عجائب صورتے زیبا صفاتے — جمیل و خوشتر است و نیک ذاتے
مرا حق قالبم روح در والے — نه تنها جان من جان جهانے
بگویم حال شش لب خوشتر جانے — جهان حسن را شیرین دهانے
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]

دلم پرخون ز حسن اوست هر دم
نماند در بدن روح و روانم

چه حسن اوست برق خرمن جان
چه حسن اوست زیب بزم امکان

زهی حسنی که عالم هست حیران
خداوند حقیقت را نه انسان

اگر رویش نه بینم بی حجابی
دلم بریان شود مثل کبابی

خهی حسنی خدا داده بآن ماه
بحسن پاک او صد لوحش الله

بملک دلبری زیبنده هر دست
بحسن خویشتن تنها و فرد است

کجا ماند صبوری بعد دیدن
بلی از دل رمیده آرمیدن

بحمد الله که عشقم نیست بیجا
ز اجدادم رسید این ارث والا

خوش آن کو شد فدای روی یاری
شد اندر راه عشقش زار و خواری

کجائی ای خلیل آخر کجائی
خوش آن وقتی که رو خود نمائی

نگاهی از تو میخواهم نگاهی
کز آن یابد عزا هر دم نیابی

خدا را از خود بنما به نوری
نماند در دلش تاب صبوری

خوش آنکس که دارد دیدنا تو
دلش را بسوزد تجلای تو

هر آنکس که دارد ترا دوست دار
برد با دو رحمت ز پروردگار

اگر جان خود بر تو قربان کنم
دل خود بدان شاد و فرحان کنم

ترا بخت و دولت خدا داد باد
جهان از تو جاوید آباد باد

مرا در قیامت چو پرسد خدا
چه آورده ای بهر روز جزا

بگویم که پروردگارم خدا است
محمد نبی خاتم الانبیاست

وزان پس ترا پیش پروردگار
نمایم بگویم همین است یار

امیدست ما را ببخشد خدا
بچیزی که ما راست با صد صفا
چه گویم خداوند هر دو سرا
چه خوش آفریدست شها ترا
نظر افکنی گر به سنگ و حدید
همه زر کنی از نگاه سعید
خداوند داده ترا حسن خلق
بخلقی که هرگز نباشد بخلق
ز همت کنی بر فروزان دلم
که همت سرشته به آب و گلم
اگر کار لب تشنگی آسان شود
ز بحر زلالت چه نقصان شود
به نوری صبوری بخشش روا
دلش از فراقت بود داغدار

بحالی بهم دست از جان تمام
کجا یابم ترا ای جان سپارم
اگر با من کنی میثاق و پیمان
بجان و دل شوم پابند احسان
کجائی ای صنم آخر کجائی
ز شیدا این چنان غافل چرائی
به نوری یک نظر کافیست یار
بعالم دائما باشی تو دلدار

با تو هم ورزم محبت ای جوان
تو گر بینی تو ای آزرده [illegible]
سر نهم بر پای تو فخرم همین
تا نه بینی سوی من باشم حزین
من ندارم طاقت هجران تو
هجر از من شوق قربان تو
چون کنم عزم سفر بهر لقا
گر ببینم روی تو یابم بقا
شاد باشی تا بمانی در جهان
من نمانم تو بمانی جاودان

دائما و [illegible] مانده ام
عاقبت از کار خود وا مانده ام
تو چه دانستی مرا ای چراغ
بو تو زلفت تازه و میدارد داغ
گر بیاید [illegible]
تا ببینم [illegible] رو و جانم ز تن

چشم جانم بر رهِ دیدار تست | رحم کردن بر غریبان کار تست
صدمهٔ هجران کجا و من کجا | رحم فرما ای حبیب با صفا
بهر تو یارا شده ضعیف | با که گوید حال خود را این نحیف
از جمال خویش محرومم مکن | مرحبا ای شاه شیرین سخن
چون مرا بخشی همه جرم و خطا | اجر یابی از جناب کبریا
گر بخوانی از رهِ مهر و کرم | وا رهانی از عنا و رنج و غم
شاد باشی فارغ و ایمن که من | آن کنم با تو که باران با چمن
بندهٔ خود گر مرا سازی صنم | جان فشانم عقل پاشم دل دهم
گر بیائی در حیاتم یک زمان | پیشکش سازم متاع دو جهان
گر ندارم مال دنیای دنی | نذر آرم نقد جان را ای غنی
پادشاها بخت شاهی مرا | با گدا را خدمتت کردن بجا
صد هزاران شکر واجب هر زمان | گر ببینم یکدمت ای جان جان
باش ای دل ناتوانی در فراق | صبر باید تا توانی در فراق
گر ببوی معدلت داری نظر | وا رهم از هجر و بیم خوف خطر
بی محبت تو نه بینی سوی من | تا گذارم عمر خود در راه سخن
زندگی بهتر نباشد بی وصال | راست گویم با تو این قال و مقال
شد ز بی صبری ببین حالم چنین | زار و گریانم دلم غمسار قرین
هر چه گفتم از محبت یادگار | ختم کردم بر دعا ایلی هوشیار
بی خبر هستی تو از حال درون | استعینوا الله بالصبر [illegible]

قتل کردی بی سبب بی انتقام
تا ابد مانی تو ای عالی مقام

گر تو نوری را نوازی یکزمان
اجر یابی از خدای دو جهان

صد هزاران فضل نوری را رسد
جمله نذر لتست و باشد تا ابد

گرچه من سهو بسو گنه کردم
نامهٔ عمر خود سیه کردم

تو برین نامهٔ سیاه مبین
کرم خویش بین گناه مبین

رباعیات

در خدمت دوستان من باش و مترس
راضی برضا و زان من باش و مترس
گر سر دو جهان دشمن جان تو شود
بی خوف با ستان من باش و مترس

ای در صفت عفو تو حیران که و مه
وز خسروی جهان گدائی تو به
هم درد بگیری و دوا هم تو دهی
شاها تو بلطف خویش برگیر و بده

ای شاه رسل که در شدائد مددی
در یوم جزا حامی هر نیک و بدی
بی زاد بجا نده ام پریشان حالم
فریاد رسا خذ بیدی خذ بیدی

یارب دل صاف روح آگاهم ده
ذکر شب تا که سحرگاهم ده
در پیش خود اول ز دوئی یکسو کن
وانگاه ز یکسوئی بخود راهم ده

یارب زر و مال سیدرا هم کنی
شاهان زمانه قبله گاهم کنی
این قلب سیه منیر کردی ز کرم
با قلب منیر و سیاهم نکنی

یارب محتاج دست تو اهم نکنی
چون [illegible] گداهم نکنی
این چهرهٔ من عزیز کردی ز کرم
یارب [illegible] مبتلا هم نکنی

یارب تو کرم کن که پریشان نشوم
محتاج امیر و وزیران نشوم

یک لحظه نگاه مهر افگن بر من | تا سخرهٔ نفس بد شیطان نشوم
یک لمحه نگاهے تو اے بنده نواز | وز بنده تمام عمر تسلیم و نیاز
هیهات کجا حال دل من شنوی | حالیست چو زلف تو پریشان و دراز

قطعات

بود مردے و شادی خندید | در فضائے حیات دهر جوان
گفتمش خوش شو که قلب شود | عیش با رنج زیر این گردان
گفت دانم ولے عنایت رب | چه عجب گر کند بمن احسان

حاجیے در فراق موسم حج | بود گریان و زار و ناله کشان
گفتمش غم مخور که عود کند | عید قربان و عید قربان
گفت ترسم لقا شود ناپید | ورنه عیدست دائما بجهان

بلبلے دلفگار می نالید | هیچو ابر بهار در بستان
گفتمش غم مکن که باز آید | آنچه هستی بهجر او گریان
گفت ترسم تمام گردد عمر | ورنه خود چه سال نیست خزان

خداوندا تو رد کن هر بلا را | فرست از بهر درد یاد دوا را
بحق عزت و جاه محمد | خجل گردان تو بدخواهان ما را

الٰهی شاد و فرحان دار ما را | ز رحمت دور داری هر بلا را
بحق هر دو چشمان محمد | منور ساز قلب بے ضیا را

ز امداد تو قوت چشم دارم | ضعیفم یا رسول الله ضعیفم
بجانم یک نگاهے لطف فرما | بلطفت کن لطیفے نه کثیفم

ابرار شاب باز بحر نوری | نخیم یا رسول اللہ نخمیس

سه صد و پنجاه و شش با عز و شان — اولیائے حق بوند اندر جهان
کم نگردد زین عدد هر گز زمان — اینچنین گفته گروه سالکان
سه صد ابدال ست زیشان بیگمان — پس چهل ابدال شاه انس و جان
هفت سیاح از امیر حکمران — پنج اوتاد اند از ایشان بیگمان
سه عدد را در میان اقطاب دان — وان یکی باقی تو اورا غوث خوان

مرشد ما سید آل رسول — عالم حق افسر فرق فحول
مادر او بود فضل فاطمه — شاه ما از هر دو سو ابن بتول
بود آن مولی غلام محیی دین — عارف کامل چو اجداد و اصول
از ظهور او حسن با فر شد — رفته زینجا کرد در جنت نزول
شد ظهور نامش از نام حسین — کرد از رحمت خدا او را قبول
گشت از افضال زهرا و علی — نور پاک احمدی او را حصول
آفتاب وار صباح حق پر ضیا — شد به نور فاطمه بنت رسول
از ضیائے آل احمد شاه دین — پس ضیا شد حضرت آل رسول
داد او را آل با برکات حق — حق تعالی کرد ایشان را قبول
هست بنده بو الحسین از آل او — گشت او را دولت و عزت شمول
از پئے ختم رسالت شاه دین — شد بهر نوری مرعا او حصول

بقیه غزلیات فان العود احمد اول یا آخر نسبتے دارد

[illegible] | [illegible]

چه می پرسی ز من نام و نشان شیخ کامل را — بملک جان مبارک پادشاهی کرده ام پیدا
خوشا آن وقتیکه بینم روی یاران قدیم خود — بعیش و کامرانی جان پناهی کرده ام پیدا
ازان روزیکه گشته سیر لاهوتی مرا حاصل — بعیش جاودانی رسم و راهی کرده ام پیدا
چه می پرسی ز من ای دل نشان بی نشان بیچونی — بیاد او تعالی سوز و آهی کرده ام پیدا
بیا نوری که ملک وصل را مفتوح خواهم کرد — باه و گریه در هجران سپاهی کرده ام پیدا

صد جان بنگاهی کشت مستانه چنین باید — جان برده و جانم گشت جانانه چنین باید
گه دردم و گه ارمان گه جانم و گه جانان — در حالت خود حیران دیوانه چنین باید
نادیده خیال او شورش بدلم انداخت — ناخورده ز جامی بردم پیمانه چنین باید
از ناز دمی بنشین اندر دل غمگینم — از بهر چنین گنجی ویرانه چنین باید
نوری ز جمال تو میسوزد و می سازد — آن شمع منور را پروانه چنین باید

آنی که ترا جور و جفا می زیبد — ما را بجفای تو وفا می زیبد
گیرم که ز دستم همه بد می خیزد — حقا که ترا عفو و عطا می زیبد
هر چند سیه کاریم از حد بیرون — لاریب بمن رحم ترا می زیبد
بالله که جهان نیست محبت نوری — بی فکر مشو دست دعا می زیبد

هیچکس را غم عشق تو چشیدن ندهم — نظر کس بجمال تو رسیدن ندهم
غیر را پرتو مهر تو رسیدن ندهم — ذوق این نور کسی را چشیدن ندهم
گر مرا وصل تو یک لحظه میسر آید — تا قیامت بکسی غیر رسیدن ندهم
عوض دید تو گر ملک جهانم بخشند — حاش لله که سر موی تو دیدن ندهم
اگرم مشک و شکر جمله بخال تو دهند — یعلم الله که من خال تو دیدن ندهم

نور سبحان رو ود لذت دیدن برود
روح را نیز قریب نور سمدن نه بهم

خدا داند چه محفل بود شب جائیکه من بودم
بهر جا شور در دل بود شب جائیکه من بودم

مهی سرو جوانے زد در بیخ طرفه طرارے
جفا کارے مقابل بود شب جائیکه من بودم

سپیچیه نگارے شوخ طبعے سخت عیارے
رہائی سخت مشکل بود شب جائیکه من بودم

مرا نوری ست لیے نوری ز نور مصطفے شیار
محمد زیب محفل بود شب جائیکه من بودم

وقت آن آمد که خود را واله و شیدا کنم
از فنا سوئے لقا من خیمه را برپا کنم

وقت آن آمد که این جانم ز تن باشد جدا
عزم سوئے ساکنان عالم اعلی کنم

آیه انی انا الله قصه بیرون می شود
با رفیقان هویت سیر آن صحرا کنم

درک عقلی را القرب معرفت سازم بهم
این خیالات حقائق را بخود القا کنم

از خودی شو بیخبر تا بیخودی گردد پدید
از دوئی شو بر حذر تا بیخودی القا کنم

لا و الا چون نگویم هر زبان و هر مکان
اندرون قلب قصر لامکان پیدا کنم

هر کجا نه لا و الا میدوانم این بیان
در بیابان حقیقت سر روده اکیجا کنم

شورش سر نبی معنی صد شور زد در آن
با صداهائے هویت گوش را شنوا کنم

مرغ جان من بقصد طیر خون پر میزند
طایر روح مقید باز عنقا کنم

دوره اول به آخر میرسانم ای عزیز
دائره قوسین را قرب به او ادنی کنم

باده الفت ز ساقی بارها نوشیده ام
از فراق چار صادق وصل را پیدا کنم

مست و سرشار م دگر چون ساغر صد شد نمود
من ازان ساقی برحق فیضها لیغا کنم

آفت هجران سراسر قلب فرسی را بسوخت
از وصال آل حال مرتب پیدا کنم

ز سے شانے حبیب سید مقبول کونینے
رسول اعظمے مسند نشین قاب قوسینے

امیر سید عالی نژاد حسبؔ نسبے — شفیع عاصیان حاجت روا خلق کونینے
شفیق ما غریبان و رسول النبی و جانی — محمد احمد مرسل ہمہ نبینے بلا شبہے
وحید و احمد و حامد سرور قلب عشاق — طبیب دائے روحانی دوائے دردارینے

نصیر و ناصر امت حبیب پاک رحمانی — نبی آدم و عالم زہے محبوب یزدانی
رسول النبی و جانی قریب ذات سبحانی — سرور جان خاصانی تو او قلب پاکانی
ز تورت نور الور عزت عزت عزت — زہے عز و شرف نور و عجب سلطان الاثانی
غریب عاجز و مسکین غلام میرزا نوری — بگو دارد امید لطف و رحمت پاک سلطانی

زہے شان کمال شہسوار خیل خاصانے — ارخ خیر الوری مولی علی علی شانے
علی مرتضی شیر خدا دریائے فیضانے — شریف دو جہانے کعبہ فیضان عرفانے
رئیس مجلس النبی شمیم روح پاکانے — شفیق جان خاصانے رفیق النبی جانے
تو نوری یوم آخر شد رحیران نگاہ بانے — کہ از نور تو آسے علی ہستی بیابانے

بگو حال حزین ای دل بپیش شاہ جیلانی — محب سرور عالم زہے محبوب سبحانی
اگر خواہی کہ یابی منزلت از قرب یزدانی — بیا شو خاک راہ پیر پیران غوث ربانی
رئیس اہل وحدت سرور سردار عرفانی — برحمت ظل پیغمبر بصولت مرتضی ثانی
سراسر رمز وحدت خاصہ مقبول ربانی — خجستہ عارف کہ احیا کرد ارکان مسلمانی
بگو نوری تو راز دل بگوشش قطب ربانی — امیر کشور خلقت محیط سر انسانی

کلام اردو

دور آنکھون سے ہین اور دل مین ہے جلوا اونکا
ساری دنیا سے نرالا ہے یہ پردا اونکا

دل کی آنکھون سے کرے کوئی تماشا اونکا
نگہ دیدۂ ظاہر سے ہے پردا اونکا

آو آپ ڈھونڈھنے جائین تو کدھر جائین ہم
جلوہ تم مین بھی نہین اے دل شیدا اونکا

حشر کے غم مین مبارک ہو عدو کو ماتم
عید ہے ہمکو کہ دیکھینگے تماشا اونکا

دیکھ ہی لینگے کسی شکل سے مشتاق لقا
لاکھ پردون مین رہے جلوۂ زیبا اونکا

انتظار دل مشتاق کی کچھ حد نہ رہی
کیا قیامت کو کہین وعدۂ فردا اونکا

چھوڑ دو تھوڑی جگہ ہمکو بھی محشر والو
دور سے دیکھنے آئے ہین تماشا اونکا

طور پر ہین نہ وہ کعبے مین نہ [illegible] مین
نور کیا اور بھی ہے کوئی ٹھکانا اونکا

واہ کیا کہنا تمھارے وعدۂ دیدار کا
جس سے دل ٹھہرا ہوا ہے ہجر کے بیمار کا

تو بھی چل کر دیکھ آ غافل کہ اب وہ وقت ہے
پاس سے منھ تک رہے ہین سب ترے بیمار کا

آئنہ دل کا لیے بیٹھے ہین ہم کب سے منتظر
ہان کہان ہے عکس اونکے جلوۂ رخسار کا

رخصت سیر چمن مدت مین دی صیاد نے
پوچھنے جائین پتا کس سے رہ گلزار کا

نور سے تو دور کیون چھپتا ہوا اے جان جہان
پاس کچھ تو چاہیے تھا عاشق بیمار کا

سنکے عاشق کی خبر فرما دیا اچھا ہوا
مجھسے تو فرمایئے کچھ آپ نے کیا اچھا ہوا

آب خنجر شربت دیدار پیاسے ہین
درد فرقت کا علاج اے دلربا اچھا ہوا

کیون جناب دل نہ کہتے تھے نہ کہیے اس سے کچھ
ایک کہکر آپنے کیا کچھ سنا اچھا ہوا

مرگ عاشق کی خبر سنکر وہ یون کہنے لگے
روز کے درد و مصیبت سے چھٹا اچھا ہوا

نور سے آکر ملے وہ سب مصیبت کٹ گئی
لو مبارک زخم تیغ ہجر کیا اچھا ہوا

[illegible] الفت نے مسیحا کا اثر پیدا کیا
جب گلا سر تیغ کا یار دگر پیدا کیا

یہ محبت نے مرے دل میں اثر پیدا کیا
چھوڑ کر دنیا کو اُس کوچے میں گھر پیدا کیا

گدا ہوں حسینوں کے ناز و ادا کا
فدائی ہوں انداز جور و جفا کا

جہان و جان ہیں قربان محمد
جہان جان ہے سر آن محمد

ہمارے واسطے ہے نعمت خلد
کہ ہم ہیں ریزہ خوارانِ محمد

محمد خاص بندہ ہے خدا کا
خدا کے بعد ہے شانِ محمد

محمد شافع روز جزا ہے
یہی کہتا ہے قرآنِ محمد

محمد زیر فرمانِ خدا ہے
خدائی زیر فرمانِ محمد

نہ کیونکر نار دوزخ سے ہوں آزاد
کہ ہم سب ہیں غلامانِ محمد

ملائک پر نہ کیونکر ہو بزرگی
کہ ہے جبریل دربانِ محمد

تمنا باغ جنت کی یہی ہے
کہ ہو وقف غلامانِ محمد

محمد کی صفت قرآن میں آئی
سمجھ لو اس سے تم شانِ محمد

خدا نے نور سے اپنے بنایا
یہیں سے جان لو شانِ محمد

ثنائے پاک نوری کس طرح ہو
کہاں ہم اور کہاں شانِ محمد

رکھتا ہے نہایت مرض ہجر بتاں درد
ہے موجۂ خون بنکے رگ و پے میں رواں درد

جب بنگئی بیمار غم ہجر کے دم پر
تب پوچھنے بیٹھے ہو کہ ہوتا ہے کہاں درد

دل پر جو گزرتی ہے وہ کیونکر کہوں اُن سے
اک درد بھی کہتے ہوئے کرتی ہے زباں درد

ہاتھ اوسکا کوئی اس دلِ رنجور پہ رکھدے
میں غش میں ہوں وہ پوچھتے ہیں اب ہے کہاں درد

آتا نہیں عشاق کی حالت پہ ترس آہ
رکھتے نہیں بیمار کا تم کچھ مری جان درد

پیش تو بیاں شرح غم حالتِ نوری
آزار نہاں ست نہاں سوز نہاں درد

جوش پر چڑھ جائیگی جب اُنکے جوبن کی بہار
حسن گل پر کوئی دم مین اُداسی چھائیگی
ہمکو از خود رفتہ آئینہ کو حیران کر دیا
پھول مہکے رنگ چمکے داغہائے عشق سے
جلوہ حسن بتان کیسا کہان کا رنگ گل
رشک گلشن کر دیا خون شہید ناز نے
پردہ کاکل اٹھاکر چہرہ انور دکھا
کس دا کس بات مین کم ہین یہ ہر داغ جگر

دل سے بلبل کے اتر جائیگی گلشن کی بہار
دیکھ لو اے عندلیبو اور گلشن کی بہار
رنگ کیا کیا لائی اُنکے رخ روشن کی بہار
بڑھ گئی جنت سے بھی کچھ اپنے مدفن کی بہار
چڑھ گئی ابتو نظر پر اُنکے جوشن کی بہار
اب کوئی دیکھے مرے قاتل کے دامن کی بہار
دیکھنے آئے ہین ہم بھی تیرے جوبن کی بہار
بلبلین دیکھا کرین اے نور گلشن کی بہار

جور دشمن کی نہ تو فریاد کر
دل شکستونکو دکھا اپنا جمال
بس معاف اے عشق جی گھبرا گیا
چاہنے والون سے تو غافل نہ ہو
اک نظر گلشن دکھالا پھر ہمین
اے جمال عارض تابان یار

اے دل مضطر خدا کو یاد کر
کچھ تو ٹوٹے حال مین امداد کر
اپنا بندہ جان کر آزاد کر
رحم کر عاشق پہ یا بیداد کر
اسقدر تکلیف اے صیاد کر
نور کا دل نور سے آباد کر

زار گریان سینہ بریان چاک دامان چھوڑ کر
تیر مژگان دل سے کہتا ہے یہ میرے سینہ مین
نار فرقت نے جلا کر خاک مجکو کر دیا
آہ اے جلاد کیا رسم محبت ہے یہی
کیون خفا نوری سے ہو کر دشمنو سے جا ملے

جاتے ہو کیون اسطرح مجکو پریشان چھوڑ کر
کوئی بھی جاتا ہے گھر سے گھر مین مہمان چھوڑ کر
اب کہان جاتے ہو میری خاک ایجان چھوڑ کر
چلدیا مقتل سے خاک و خون مین غلطان چھوڑ کر
چلدیے عاشق کو تم اپنے پریشان چھوڑ کر

زاہدونکو ہوا اتقا پر ناز | مجکو ہی رحمت خدا پر ناز
ہمسے پوچھو تو ہم قضا ہی ہین | آپ کرتے ہین جسکی ادا پر ناز
جلتے ہوتے ہین روز غیر تمہین | اسلئے ہین تمھین حیا پر ناز
وہ جگر تھام کر چلے آتے | مجکو ہین نالۂ رسا پر ناز
آپ سنتے کون خاکسارونکی | لے اڑی یار کو ہوا پر ناز
اونکے زانو پہ سر ہو وقت نزع | کیون نہ ہو نور اوس قضا پر ناز

اب نکر ظلم و ستم بس اے مرے جلاد بس | اے ستم ایجاد بس اے بانی بیداد بس
بیان ہوا جاتا ہے دل بیچین وہ سنتا نہین | آہ بے تاثیر بس اے بے اثر فریاد بس
وہ اوٹھا بیٹھے ہین در سے اور ہین اونکا منتظر | کیا کرون تجھپر نہین چلتا دل ناشاد بس
ہے وہی بوچھار تیرون کی ہماری لاش پر | قتل تو ہم ہو چکے کرتا نہین جلاد بس
کام ہے سخت جانون کا چلے گا تجھسے کیا | دیکھ لی ہمت تری اے خنجر فولاد بس
نور کی بگڑی بنی کا ہے اونھین ہر دم خیال | دونون عالم مین ہوا اسکو اک انکی یاد بس

مدتسے تیرے کوچے مین بیٹھے ہین سرفروش | کیا دیکھی ہوا اے مرے تیغ نظر فروش
دیتے ہین گالیان عوض بوسہ اپنے لب | اب زہر بیچتے ہین بتان شکر فروش
للہ کوئی خنجر قاتل کو دو خبر | مرتے ہین آج شوق شہادت مین سرفروش
عشاق چشم ناز کو سودا کا جوش ہے | یارب کدھر ہے وہ مژہ نیشتر فروش
اس خاک در کی یاد مین روتے ہین پھوٹ کر | مٹی کے مول جاتی ہے چشم گہر فروش
مٹھی مین نقد آہ لیے پھرتی ہے دعا | کیا جانیے کدھر ہے دکان اثر فروش
خنجر بکف ہے وہ بت جلاد نور آج | دیکھین تو پہلے کون ہے اپنا جگر فروش

ہو گئے سب اُس عہد سے دین ایمان کیطرف / یا خدا کوئی نہیں تیرے مسلمان کی طرف
پھر کہا دل نے چلو کوہ و بیابان کیطرف / ہاتھ پھر بڑھنے لگے جیب و گریبان کی طرف
کون غمخواری کریگا عاشق بیکس کی ہائے / دونوں عالم ہو گئے اُس فتنۂ دوران کی طرف
لے کوئی دم اور بھی دم اے شب وصل غریب / دیکھ لے للہ میرے جوش ارمان کی طرف
تو ہی کر انصاف دونوں کو ملا کر عندلیب / جاؤن میں اُسکی گلی میں یا گلستان کی طرف
آنکھیں پھوٹیں دیکھ کر تجھکو جو دیکھیں روی گل / پاؤں ٹوٹیں گر یہ جائیں کوئے گلستان کی طرف
کشتگان عشق کا قاتل ادب ملحوظ رکھ / پاؤں یوں کرتے نہیں تیرے شہیدان کی طرف
رحم کرتا ہی نہیں دل پر کوئی اُس کا نہیں / سو بلائیں ہیں مری جان شام ہجران کی طرف
دشمنوں کو تو کوئی روکے نہ ٹوکے بدنصیب / اور ہم یوں دیکھتے رہتے ہیں دربان کی طرف
اور کچھ دن میری میعاد اسیری میں بڑھے / چلتے پھرتے جب کبھی آئے وہ زندان کی طرف
جس نگاہ لطف سے تم دیکھتے ہو سوئے غیر / دیکھ لو میرے بھی احوال پریشان کی طرف
مل گئے جب خاک میں تو پوچھنے والا ہے کون / نور آتا ہے کوئی گور غریبان کی طرف

بھلا ہو خوبرویوں کا جو میرے دل میں رہتے ہیں / بسیرا کر لیا ہے دل اسی منزل میں رہتے ہیں
یہی طرز ستم ہے یہ نئے انداز کی الفت / مجھی کو قتل کرتے ہیں مرے ہی دل میں رہتے ہیں
ستانے دل دکھانے کا مجھے شکوہ نہیں اُن سے / یہی احسان کیا کم ہے کہ میرے دل میں رہتے ہیں
مزہ ملتا ہے کیا میرے تڑپنے میں کہ قاتل / مجھے کرتے ہیں بسمل پھر دل بسمل میں رہتے ہیں
گلہ کیسا یہاں اس جانفزا مرنے کی لذت ہیں / وہاں ہم شکر بازوئے قاتل میں رہتے ہیں
صبا تجھ سے جو وہ پوچھیں تو یوں میرا پتا دینا / تخلص نور ہے وہ نار فرقت دل میں رہتے ہیں

جدھر دیکھتا ہوں جہاں دیکھتا ہوں / اُسی کو نہاں و عیاں دیکھتا ہوں

سبھی ماسوا پر نہین چشم بینا انکھین
کہ مین سب کو وہم وگمان دیکھتا ہون

نہان وعیان مین شہود و خفا ہین
تجھے دیکھتا ہون جہان دیکھتا ہون

تمھین تم لیسے ہو نہان وعیان مین
نہان دیکھتا ہون عیان دیکھتا ہون

اگرچہ ہوا نور پیر ضعیف اب
مگر اسکے دل کو جوان دیکھتا ہون

روان ہے آنکھ سے اک چشمہ خون
الٰہی آنکھ ہے یا بحر جیحون

جو دم بھر وہ دکھا دین مست آنکھین
بنے سر عاقل و فرزانہ مجنون

چمکتے ہین کچھ ایسے نور دل مین
ضیا لیتا ہے جنسو مہر گردون

اگر آتے نظر محمل تمھارا
تو مجنون کیا کہ لیلے بھی ہو مجنون

نظر آئین جو تیرے دل کے انوار
قمر کا نور ہو اسے نور افزون

فراق یار سے اس درجہ بیقرار ہو نہین
کہ بعد مرگ بھی مضطر تہ مزار رہو نہین

یہان بھی چین سے چھوڑا نہ تیری غفلت نے
کہ بعد موت بھی حسرت سے بیقرار ہو نہین

وصال یار سے نوری مین ناامید نہین
کہ بعد مرگ بھی ملنے کا خواستگار ہو نہین

صیاد تو ہوا ہے نیا اس زمانے مین
ہم طائرون کو یاد تیری آشیانے مین

یہ کیا کہا کہ نور کو ہم جانتے نہین
پہچان کر بھی کہتے ہو پہچانتے نہین

سبھی کہتے ہین اون بت سے کہ ہم تو تجھ پہ مرتے ہین
مگر جو مرنے والے ہین یہ دعوے کب وہ کرتے ہین

ارمان مرے دل کا دل آزار سے کہدو
جو حال گزرتا ہے ستمگار سے کہدو

وہ کافر و عیار قیامت ہے بلا ہے
للہ کوئی محرم دلدار سے کہدو

سینے مین ٹھہرتا نہین عاشق کا دل زار
للہ یہ حالت مری دلدار سے کہدو

یارو دل غمدیدہ نوری کی کہانی
اس یار جفاکار ستمگار سے کہدو

نگاہوں میں سب ہیں جو پردے ہیں تو ہو
چھپے سب نظر سے کہ تو روبرو ہے

خودی کا جو پردہ اٹھے تو بتا دیں
نہ ہم اور کچھ ہیں نہ کچھ اور تو ہے

نہ میں تم سے مخفی نہ تم مجھ سے پنہاں
خفا اس میں ہرگز نہیں ہو بہو ہے

یہ میں تو ہوا ہوں یہیں میں یہیں ہوں
یہ تو میں ہوا ہے نہیں تو ہی تو ہے

سوا تیرے پھر کون کون و مکاں میں
وہاں تو ہی تو ہے یہاں تو ہی تو ہے

موحد ہو نور اتحادی ہیں ملحد
نہ سب تو ہی تو ہے کہ بس تو ہی تو ہے

دلِ عشاق میں اے جان مکیں کیوں نہ ہوئے
یہ بھی تو عرش ہے تم عرش نشیں کیوں نہ ہوئے

نحن اقرب سے رگِ جاں سے [illegible]
حسرت آتی ہے کہ تم دل سے قریں کیوں نہ ہوئے

راز دل تم نے رقیبوں کو جتایا صد حیف
ہائے اس عاشقِ بیدل کے امیں کیوں نہ ہوئے

نام جب دیکھتے ہیں تیرا خطوں میں عاشق
رشک کرتے ہیں کہ قرطاس ہمیں کیوں نہ ہوئے

غمِ فرقت کی بلاؤں میں پھنسا ہے نوری
حیف صد حیف کہ تم اسکے معیں کیوں نہ ہوئے

جو تیراک ہیں بحرِ اسرار کے
وہ کہتے نہیں حال اس پار کے

ظہور و خفا و شہود و وجود
یہ نیرنگ ہیں حسنِ دلدار کے

وصال و فراق و حیات و ممات
شعبے ہیں سب ان کی سرکار کے

وہ اس پار کا حال کیونکر بتائیں
جو ہو جائیں تھک کر اسی پار کے

یہیں نور کے نور انوار نور
یہ پیر تو ہیں سب تو دلدار کے

انھوں نے جو جلوہ دکھایا مجھے
نظر کچھ نظر میں نہ آیا مجھے

جو لیلائے محمل نشیں تم نہ تھے
تو پھر کس نے مجنوں بنایا مجھے

گما کر وہ نوری کے ہوش و حواس
کہیں تم نہیں اک تو نے پایا مجھے

دکھا دے وہ مژگان خدا مجھے ۔۔۔ کہ ہو ڈوبتے کا سہارا سے مجھے
اگر تم محبت سے دیکھو کبھی ۔۔۔ تو ہو سب مصیبت گوارا سے مجھے
ترے در سے رہتا نہ سر گر جدا ۔۔۔ جو ملنے کا ہوتا سہارا سے مجھے

ذکر قلبی ہمکو مرشد کا بتانا یاد ہے ۔۔۔ معنی توحید مولے کا جتانا یاد ہے
انتظار مرگ مین کٹتے نہین اپنے دن ۔۔۔ موت کے آنے سے پہلے مرجانا یاد ہے
سر ہتیلی پر رکھا ہمنے شروع عشق مین ۔۔۔ جان دینے کیلیے دلکا لگانا یاد ہے
میرا قاتل ہی مسیحا بھی قاتل نہین ۔۔۔ قتل کرکے اسکو کشتونکا جلانا یاد ہے

دیدار اپ دکھا در رسول خدا مجھے ۔۔۔ دور غم فراق سے کر دو رہا مجھے
دل کے فریب لطف ہو حاصل زبان کو ۔۔۔ بہر خدا نفاق سے کر دو جدا مجھے
یا میرے پاس آنے کہ دل ارحنین اسکا ۔۔۔ یا نامہ بر بتا دے وہ میرا خطا مجھے
ہین زندگی سے دور ہوا تجھ سے چھوٹکر ۔۔۔ اک بار پہر آ فراق کے غم سے چھڑا مجھے
لبریز جام کو کوئی اے پیر میکدہ ۔۔۔ تو ہی کی آرزو ہے خدا سے ملا مجھے

تقصیر مری کوئی بتائی نہین جاتی ۔۔۔ بہر حیف ہے صورت بھی دکھائی نہین جاتی
ہم حالت دل اپنے چھپانیکو چھپائین ۔۔۔ پر آنکھونکی سرخی تو چھپائی نہین جاتی

جو زلف عارض جانان کو ہم سمجھے سجا سمجھے ۔۔۔ اسے واللیل یعنی اور اسی شمس الضحے سمجھے

فکرون کی لاکھ دل مین تنگ دو دو لگی رہے ۔۔۔ یا دم کے ساتھ کشمکش دو لگی رہے
گو شمع سان وہ بزم جہان مین بجھے جلا ہے ۔۔۔ پیا دسطرف کو دل کی بڑی لو لگی رہے

مرا محبوب محبوب خدا ہے ۔۔۔ مرا پیارا محمد مصطفے ہے
وہی روح روان انبیا ہے ۔۔۔ وہی تاب و توان اولیا ہے

مرا مولیٰ نبی الانبیا ہے — رسولوں میں وہی سب سے بڑا ہے
خدا نے اوسکو وہ رتبہ دیا ہے — لقب اوسکا ختام الانبیا ہے
اوسی کے نور سے عالم بنا ہے — اوسی کی شان لولاک لما ہے
نہ کیونکر دل لگائیں اوس سے عاصی — یہی تو مغفرت کا آسرا ہے
ہوا اسرار الٰہی کا وہ محرم — جو مخفی سب پہ ہوا اوس پہ کھلا ہے
اوسی سے مرتبے پائے ہیں سب نے — کسی کو مرتبہ ایسا ملا ہے
ادب سے سامعین بیٹھیں سنبھل کر — زبان پہ میری نام مصطفیٰ ہے
سرِ کون و مکان فخر رسولان — خدا کے بعد وہ سب سے بڑا ہے
خدا کے حکم سے خیل ملک نے — اوسی کے نور کو سجدہ کیا ہے
بظاہر گرچہ تھا آدم کو سجدہ — مگر مقصود نور مصطفیٰ ہے
چمکتا تھا جو پیشانی میں اونکی — اوسی کو خاص یہ سجدہ ہوا ہے
ثنا اوسکی بشر سے کب ادا ہو — کہ وہ محمود و ممدوح خدا ہے
وہی ختم رسل ہے فخر کونین — نبوت کا اوسی پر خاتمہ ہے
خدا نے امتِ عاصی کی خاطر — قیامت میں شفیع اونکو کیا ہے
نظیر اوسکا ہوا ممنوع بالذات — کہ سایہ تک جدا اوسکا کیا ہے
نگاہ لطف اس روسیہ پہ کیجیے — گناہوں نے مجھے رسوا کیا ہے
شفاعت کیجیے میری خدا سے — وجاہت کا تمھیں منصب ملا ہے
اونھیں کی نعت لکھ نوری ہمیشہ — اونھیں سے ابتدا و انتہا ہے

وصلی اللہ تعالیٰ علی سیدنا و مولانا محمد و آلہ و صحبہ اجمعین تمت